YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
19 päivänä syyskuuta 2002 *

Asiassa C-221/01,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään H. van Lier, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään aluksi F. van de Craen ja sittemmin A. Snoecx,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/33/EY (EYVL L 199, s. 32) ja erityisesti sen 7 artiklan 5 kohdan, 9 artiklan 3 kohdan sekä 14 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia tämän direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Macken sekä tuomarit N. Colneric, C. Gulmann (esittelevä tuomari), R. Schintgen ja V. Skouris,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.3.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY 226 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.6.2001 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/33/EY (EYVL L 199, s. 32, jäljempänä direktiivi) ja erityisesti sen 7 artiklan 5 kohdan, 9 artiklan 3 kohdan sekä 14 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia tämän direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeussäännöt

2 Direktiivin tavoitteena on yhdenmukaistaa yleisten televerkkojen käyttöön sekä niiden yhteenliittämiseen liittyvät ehdot, ja samalla sillä pyritään varmistamaan yleispalvelun ylläpito sekä yleisten telepalvelujen ja televerkkojen avoin ja tehokas käyttö.

3 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan poistamaan mahdolliset rajoitukset, jotka estävät luvan saaneita teleorganisaatioita neuvottelemasta niiden välisistä yhteenliittämissopimuksista. Asianomaisten osapuolten on

sovittava keskenään yhteenliittämisen teknisistä ja kaupallisista järjestelyistä noudattaen tämän direktiivin säännöksiä ja EY:n perustamissopimuksen kilpailusääntöjä.

4 Direktiivin 7 artiklassa säädetään useista yhteenliittämismaksuja ja kustannuslaskentajärjestelmiä koskevista periaatteista, joita pitää soveltaa teleorganisaatioihin, jotka ovat direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla merkittävässä markkina-asemassa. Direktiivin 7 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että kustannuslaskentamenetelmän kuvaus, josta käyvät ilmi tärkeimmät kustannusluokat ja yhteenliittämistä koskevassa kustannusluokittelussa käytettävät säännöt, on pyynnöstä käytettävissä. Kustannuslaskentamenetelmän noudattamista tarkastaa kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen elin, joka on riippumaton teleorganisaatiosta ja kansallisen sääntelyviranomaisen hyväksymä. Noudattamista koskeva lausunto julkaistaan vuosittain."

5 Direktiivin 9 artiklassa määritellään kansallisten sääntelyviranomaisten yleiset velvollisuudet. Kyseisen artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Kansallisen sääntelyviranomaisen etukäteen asettamat yleiset ehdot on julkaistava 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

— —

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin päämääriin pyrittäessä kansalliset sääntelyviranomaiset voivat milloin tahansa omasta aloitteestaan — ja kumman tahansa osapuolen pyynnöstä niillä on velvollisuus — puuttua asiaan määrittääkseen ne seikat, jotka on sisällytettävä yhteenliittämissopimukseen, tai asettaa erityisehtoja, joita yhden tai useamman tällaisen sopimuksen osapuolen on noudatettava. Kansalliset sääntelyviranomaiset voivat erityistapauksissa vaatia muutoksia jo tehtyihin yhteenliittämissopimuksiin varmistaakseen perustelluissa tapauksissa tehokkaan kilpailun ja/tai käyttäjille tarkoitettujen palvelujen yhteentoimivuuden.

— — "

6 Direktiivin 10 artiklassa säädetään yhteenliittämistä koskevista olennaisista vaatimuksista, jotka liittyvät verkkotoimintojen turvallisuuteen, verkon toimintakyvyn ylläpitoon, palvelujen yhteentoimivuuteen ja tietosuojaan. Kyseisen säännöksen toisessa kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos kansallinen sääntelyviranomainen asettaa yhteenliittämissopimuksessa olennaisiin vaatimuksiin perustuvia ehtoja, nämä ehdot on julkaistava 14 artiklan 1 kohdassa säädetyllä tavalla.

— — "

7 Direktiivin 12 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava kaikille yleisesti saatavilla oleville telepalveluille riittävä määrä numeroita ja numerointialueita. Kyseisen artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että kansallisten numerointisuunnitelmien pääpiirteet ja kaikki niihin myöhemmin tehdyt lisäykset tai muutokset julkaistaan 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja tätä julkaisemista voidaan rajoittaa ainoastaan kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä."

8 Direktiivin 14 artiklassa säädetään, että direktiivin tietyissä artikloissa yksilöidyt tiedot on julkaistava tai saatettava kiinnostuneiden osapuolten käytettäväksi heidän pyynnöstään ja — tietyissä tapauksissa — korvauksetta. Kyseisen säännöksen 1 ja 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Edellä 7 artiklan 3 kohdassa, 9 artiklan 2 kohdassa, 10 artiklassa sekä 12 artiklan 4 kohdassa yksilöityjen tietojen osalta kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että ajan tasalla olevaa tietoa julkaistaan asianmukaisesti, jotta siitä kiinnostuneet osapuolet saavat sen helposti käyttöönsä. Asianomaisen jäsenvaltion virallisessa lehdessä on oltava viittaus tapaan, jolla tämä tieto julkaistaan.

2. Edellä 4 artiklan 1 kohdassa, 5 artiklan 3 kohdassa, 5 artiklan 5 kohdassa, 6 artiklan c alakohdassa ja 9 artiklan 3 kohdassa yksilöityjen tietojen osalta kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että ajan tasalla olevaa, kyseisissä artikloissa tarkoitettua erityistä tietoa on pyynnöstä kiinnostuneiden

osapuolten käytettävissä korvauksetta normaaleina työaikoina. Asianomaisen jäsenvaltion virallisessa lehdessä on oltava viittaus siihen, milloin ja missä tiedot ovat käytettävissä."

9 Direktiivin 23 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 31 päivään joulukuuta 1997 mennessä ja että niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Kansalliset oikeussäännöt

10 Tiettyjen julkisten yritysten uudistamisesta 21.3.1991 annetun lain (Moniteur belge 27.3.1991, s. 6155), jota on muutettu erityisesti 19.12.1997 annetulla lailla (Moniteur belge 30.12.1997, s. 34986; jäljempänä 21.3.1991 annettu laki), 75 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

"Instituutilla [Institut belge des services postaux et des télécommunications; Belgian sääntelyviranomainen, jäljempänä Instituutti] on yleinen velvollisuus valvoa ja tarkkailla tämän lain I osaston X luvun, III osaston ja IV osaston säännösten noudattamista."

11 Edellä mainitun 21.3.1991 annetun lain 79 bis §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Hoitaessaan sille määrättyjä tehtäviä Instituutti voi kerätä kaiken tarvittavan tiedon yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä. Instituutin on asetettava määräaika, jonka kuluessa kyseiset tiedot on toimitettava sille. Kun Instituutti esittää

yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle pyynnön saada tietoja, sen on ilmoitettava pyyntönsä oikeudellinen perusta sekä tarkoitus."

12 Kyseisen 21.3.1991 annetun lain 109 ter §:n 4 momentissa säädetään seuraavaa:

"Jokaisen merkittävässä markkina-asemassa olevan yleistä kiinteää puhelinverkkoa ylläpitävän tai kiinteitä yhteyksiä tai puheensiirtopalveluita tarjoavan organisaation on julkaistava sellaisella tavalla, jonka kuningas on Instituutin ehdotuksesta määrännyt, tekniset tiedot sekä maksutiedot sisältävä yhteenliittämistarjous, jonka Instituutti on etukäteen hyväksynyt. Kyseisen tarjouksen pitää olla jaoteltu osiin siten, että yhteenliittämisen viitetarjouksen pyytänyt osapuoli ei joudu hyväksymään palveluja, joita hän ei halua hyväksyä. Instituutin on arvioitava, onko tarjous riittävällä tavalla osiin jaoteltu.

Tarjouksen julkaiseminen ei estä esittämästä yhteenliittämistä koskevia neuvottelupyyntöjä, joita kyseinen tarjous ei koske.

Tämän momentin ensimmäisessä kohdassa tarkoitetussa tarjouksessa olevat ehdot pitää eriyttää sen mukaan, osoitetaanko tarjous palveluntarjoajille — — .

Instituutin on määrättävä ehtojen sisältö sekä se, missä määrin ehdot voivat vaihdella riippuen siitä, mihin luokkaan yhteenliittämisen pyytäjä kuuluu.

Instituutti voi määrätä, että yhteenliittämistarjoukseen on tehtävä muutoksia, joiden se katsoo olevan tarjouksen kannalta välttämättömiä.

— — "

13 Puheensiirtopalvelujen lupaehtoja sekä luvanmyöntämismenettelyä koskevan 22.6.1998 tehdyn kuninkaan päätöksen (Moniteur belge 15.7.1998, s. 23299; jäljempänä lupaehtoja koskeva 22.6.1998 tehty päätös) 5 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään seuraavaa:

"Operaattorin on suoritettava sen yhteenliittämissopimuksissa tarkemmin määrittämät toimenpiteet varmistaakseen olennaisten vaatimusten noudattamisen ja erityisesti

1. puheensiirtopalveluiden yhteentoimivuuden etenkin siinä tarkoituksessa, että operaattori yhdessä yhteenliitettyjen operaattoreiden kanssa varmistaa palvelun laadun päästä päähän;

2. tietosuojan, siinä määrin kuin on tarpeen 8.12.1992 annetun yksityiselämän suojelua henkilötietojen käsittelyssä koskevan lain 109 ter D §:n säännösten noudattamiseksi sekä yksityisyyden suojaa yksityisten yhteyksien ja televiestinnän kuuntelemiselta, tutkimiselta ja tallentamiselta koskevan 30.6.1994 annetun lain säännösten noudattamiseksi."

14 Yleisten televerkkojen perustamis- ja käyttöehdoista 22.6.1998 tehdyn kuninkaan päätöksen (Moniteur belge 24.7.1998, s. 23990; jäljempänä perustamisehtoja koskeva päätös) 6 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään seuraavaa:

"Operaattorin on suoritettava sen yhteenliittämissopimuksissa tarkemmin määrittämät toimenpiteet varmistaakseen olennaisten vaatimusten noudattamisen ja erityisesti

1. verkon toiminnan turvallisuuden;

2. verkon toimintakyvyn ylläpidon;

3. palvelujen yhteentoimivuuden etenkin siinä tarkoituksessa, että operaattori yhdessä yhteenliitettyjen operaattoreiden kanssa varmistaa palvelun laadun päästä päähän;

4. tietosuojan, siinä määrin kuin on tarpeen 8.12.1992 annetun yksityiselämän suojelua henkilötietojen käsittelyssä koskevan lain 109 ter D §:n säännösten noudattamiseksi sekä yksityisyyden suojaa yksityisten yhteyksien ja televiestinnän kuuntelemiselta, tutkimiselta ja tallentamiselta koskevan 30.6.1994 annetun lain säännösten noudattamiseksi."

15 20.4.1999 tehdyn kuninkaan päätöksen, jossa määritellään yhteenliittämissopimusten tekemistä koskeviin kaupallisiin neuvotteluihin sovellettavat määräajat ja

yleiset periaatteet sekä yhteenliittämisen viitetarjouksen julkaisemistapa ja ne ehdot, joista on sovittava yhteenliittämissopimuksessa (Moniteur belge 21.7.1999, s. 27693), 5 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

"Kun osapuolet tai yksi niistä pyytää, että Chambre [pour l'interconnexion, les lignes louées, l'accès spécial et les utilisations partagées (yhteenliittämistä, kiinteitä yhteyksiä, erityistä verkkoon pääsyä ja yhteiskäyttöä käsittelevä jaosto; jäljempänä jaosto)] puuttuu asiaan, niiden pitää toimittaa jaostolle kaikki merkitykselliset tiedot, mukaan lukien — siltä osin kuin ne ovat käytettävissä — 1 §:ssä tarkoitetut tiedot.

Jaosto voi 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vaatia kaikki tarpeellisiksi katsomansa lisätiedot.

Jos osapuoli jättää toimittamatta tässä pykälässä mainitut tiedot, jaosto voi tehdä päätöksensä niiden tietojen perusteella, jotka sillä on tuolla hetkellä käytössään, riippumatta siitä, ovatko kyseiset tiedot peräisin osapuolilta vai eivät."

16 Edellä mainitun 20.4.1999 tehdyn kuninkaan päätöksen 6, 8, 11 ja 12 § sijaitsevat kyseisen päätöksen I luvun 2 osassa, jonka otsikko on "Määräajat ja menettelytavat", ja kyseisissä säännöksissä säädetään seuraavaa:

"6 §

Yhteenliittämistä pyytävän osapuolen on toimitettava kirjattuna kirjeenä täydellinen pyyntö, jossa on mukana kaikki tarvittavat tiedot, muun muassa Ins-

tituutin laatima todistus, josta ilmenee, että osapuoli on esittänyt asianmukaisen pyynnön luvan saamiseksi tai että osapuoli ainakin täyttää asianomaisissa säännöksissä asetetut ehdot yhteenliittämistä edellyttävien telepalvelujen tai kiinteiden yhteyksien käyttämiseksi.

Kyseisen osapuolen on ilmoitettava edellä mainitusta pyynnöstään välittömästi Instituutille kirjatulla kirjeellä, jossa mainitaan seuraavat tiedot:

— —

8 §

Jos osapuolet eivät ole päässeet sopimukseen edellisessä pykälässä säädetyn määräajan päättyessä, jota mahdollisesti on pidennetty 10 ja 11 §:n säännösten mukaisesti, osapuolet voivat yhdessä tai erikseen pyytää, että jaosto puuttuu asiaan.

Jos kolme kuukautta yhteenliittämispyynnön tekemisen jälkeen vaikuttaa siltä, että osapuolet eivät merkittävästi etene neuvotteluissaan ja että on riittävästi syitä katsoa, että ne eivät pääse sopimukseen edellisessä pykälässä tarkoitetussa määräajassa, ne voivat määräajan päättymistä odottamatta pyytää yhdessä tai erikseen, että jaosto puuttuu asiaan.

Siinä tapauksessa, että osapuoli kieltäytyy ryhtymästä neuvotteluihin, vastapuoli voi tarvitsematta odottaa 1 ja 2 momentissa mainittujen määräaikojen päättymistä välittömästi pyytää jaostoa puuttumaan asiaan.

— —

11 §

Jos osapuolet ovat sopineet neuvotteluja koskevan määräajan pidentämisestä 10 §:n 1 momentin mukaisesti, niiden on ilmoitettava Instituutille kirjatulla kirjeellä aikeestaan käyttää pidennettyä määräaikaa sekä sovitun pidennyksen kestosta.

Jos yksi tai useampi osapuoli haluaa määräajan pidennyksen 10 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti, niiden on ilmoitettava siitä jaostolle kirjatulla kirjeellä, joka sisältää seuraavat tiedot:

— —

12 §

Jos osapuolet eivät onnistu yhteenliittämissopimuksen tekemisessä, sen osapuolen, jolle yhteenliittämistä koskeva pyyntö oli osoitettu, pitää laatia yhteenliit-

tämistarjous siinä tarkoituksessa, että jaosto puuttuu asiaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteenliittämisen viitetarjousta koskevan lain 109 ter §:n mukaisia velvoitteita.

Instituutti voi päättää muuttaa tätä yhteenliittämistarjousta, jotta osapuolet pääsisivät sopimukseen.

Kuultuaan osapuolia Instituutti voi myöntää yhteenliittämistarjoukselle, jota mahdollisesti on muutettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, väliaikaisen yhteenliittämissopimuksen aseman. Kyseinen väliaikainen yhteenliittämissopimus on tarvittaessa voimassa siihen saakka, kun osapuolet allekirjoittavat lopullisen yhteenliittämissopimuksen.

— — "

17 Edellä mainitun 20.4.1999 tehdyn kuninkaan päätöksen 17—20 § sijaitsevat kyseisen päätöksen II luvun 2 osassa, jonka otsikko on "Viitetarjouksen julkaiseminen", ja kyseisissä säännöksissä säädetään seuraavaa:

"17 §

Kun Instituutti on hyväksynyt yhteenliittämisen viitetarjouksen, kyseessä olevan merkittävässä markkina-asemassa olevan organisaation on julkaistava Moniteur belgessä ilmoitus tiedottaakseen tästä hyväksymisestä yhteenliittämisestä kiin-

nostuneille osapuolille. Samalla on ilmoitettava siitä, että yhteenliittämisestä kiinnostuneet osapuolet voivat tutustua yhteenliittämisen viitetarjoukseen esittämällä viitetarjouksen tehneelle organisaatiolle asiaa koskevan pyynnön.

18 §

Jokaisen merkittävässä markkina-asemassa olevan organisaation on julkaistava edellisessä pykälässä tarkoitettu yhteenliittämisen viitetarjousta koskeva ilmoitus vuosittain ennen joulukuun 30. päivää.

19 §

Yhteenliittämisen viitetarjous on julkinen ja ilmainen.

20 §

Yhteenliittämisen viitetarjous on periaatteessa voimassa julkaisuvuotta seuraavan kalenterivuoden ajan. Jos merkittävässä markkina-asemassa oleva organisaatio haluaa kulumassa olevan kalenterivuoden aikana tehdä kyseiseen tarjoukseen muutoksia, sen täytyy etukäteen pyytää muutoksiin Instituutin hyväksyminen."

18 Kyseisen 20.4.1999 tehdyn kuninkaan päätöksen III luvun otsikko on "Tekniset ja taloudelliset ehdot", ja kyseisen luvun 21 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Yhteenliittämissopimuksissa pitää määritellä ainakin seuraavat tekniset ja taloudelliset ehdot [21.3.1991 annetun] lain 109 ter §:n 5 momentin mukaisesti:

— — ."

19 Numerointisuunnitelmien hallinnointia koskevan 10.12.1997 tehdyn kuninkaan päätöksen (Moniteur belge 30.12.1997, s. 35171) 2 §:n 2 momentin ensimmäisessä ja toisessa kohdassa säädetään seuraavaa:

"Instituutti vastaa numerointisuunnitelmien vahvistamisesta ja niihin tehtävistä lisäyksistä sekä tarvittaessa numerointisuunnitelmien muuttamisesta 3—9 lukujen säännösten puitteissa.

Edellisessä momentissa mainittujen pääpiirteiden tulee olla julkisia ja saatavilla Instituutista pyynnöstä. Instituutin tulee viitata kyseisiin pääpiirteisiin Moniteur belgessä — — ."

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

20 Belgian viranomaiset ilmoittivat 13.1.1998 päivätyllä kirjeellään komissiolle 19.12.1997 annetusta laista, jolla muutettiin 21.3.1991 annettua lakia (Moniteur belge 30.12.1997, s. 34986). Kyseisellä lakimuutoksella oli tarkoitus panna direktiivi täytäntöön.

21 Komissio ilmoitti Belgian viranomaisille 6.8.1998 lähettämässään virallisessa huomautuksessa, että ilmoitetuilla yhteenliittämistä koskevilla toimenpiteillä ei asianmukaisesti panna täytäntöön kaikkia direktiivin säännöksiä.

22 Belgian viranomaiset vastasivat viralliseen huomautukseen 12.10.1998 päivätyllä kirjeellään, jossa he vetosivat useisiin kansallisiin säännöksiin, erityisesti 22.6.1998 tehtyyn lupaehtoja koskevaan päätökseen sekä samana päivänä tehtyyn perustamisehtoja koskevaan päätökseen, ja jossa he esittivät näkemyksensä asiasta.

23 Tarkasteltuaan edellä mainittuja säännöksiä sekä näkemyksiä, jotka Belgian viranomaiset olivat esittäneet viralliseen huomautukseen antamassaan vastauksessa, komissio katsoi, että Belgian lainsäädäntö ei ollut direktiivin mukainen, ja se lähetti Belgian kuningaskunnalle 15.4.1999 perustellun lausunnon, jossa kyseistä jäsenvaltiota pyydettiin ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin perustellun lausunnon noudattamiseksi kahden kuukauden määräajassa sen tiedoksiannosta lukien.

24 Belgian viranomaiset ilmoittivat komissiolle täydentävien säännösten antamisesta 26.4.1999, 21.6.1999, 18.10.1999 ja 10.12.1999 päivätyillä kirjeillään, joista 21.6.1999 päivätty kirje oli vastaus perusteltuun lausuntoon.

25 Vaikka kyseisillä säännöksillä ja Belgian viranomaisten toimittamilla tiedoilla osittain vastattiin komission esittämiin väitteisiin, komissio katsoi edelleen, että direktiivin ja erityisesti sen 7 artiklan 5 kohdan, 9 artiklan 3 kohdan sekä 14 artiklan 1 ja 2 kohdan täytäntöönpano ei edelleenkään ollut asianmukaista. Tämän johdosta komissio on päättänyt nostaa käsiteltävänä olevan kanteen.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee direktiivin 7 artiklan 5 kohdan virheellistä täytäntöönpanoa

26 Komission ensimmäinen kanneperuste on se, että toisin kuin Belgian viranomaiset ovat väittäneet oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä, kansallisessa lainsäädännössä ei panna asianmukaisesti täytäntöön direktiivin 7 artiklan 5 kohdan toista alakohtaa, sillä kyseiseen lainsäädäntöön ei sisälly säännöstä menettelystä, jolla noudattamista valvottaisiin. Komission mukaan kyseisen säännöksen kahden viimeisen virkkeen mukaan kustannuslaskentamenetelmän noudattamista pitää kuitenkin ehdottomasti valvoa, ja noudattamista koskeva lausunto pitää lisäksi julkaista vuosittain. Belgian lainsäädännössä ei kuitenkaan säädetä näistä velvoitteista.

27 Vastauskirjelmässään Belgia myöntää, että sen lainsäädännössä ei säädetä noudattamista koskevasta lausunnosta tavalla, joka täyttäisi direktiivin 7 artiklan 5 kohdan vaatimukset.

28 Näin ollen komission ensimmäistä kanneperustetta on pidettävä perusteltuna.

Toinen kanneperuste, joka koskee direktiivin 9 artiklan 3 kohdan virheellistä täytäntöönpanoa

29 Komissio esittää toisessa kanneperusteessaan, että 21.3.1991 annetun lain 109 ter §:n 4 momentin 5 kohdalla sekä 20.4.1999 tehdyn kuninkaan päätöksen 8 ja 12 §:llä, joilla Belgian viranomaisten perusteltuun lausuntoon antaman vastauksen mukaan on pantu täytäntöön direktiivin 9 artiklan 3 kohta, ei anneta kansallisille sääntelyviranomaisille mahdollisuutta yhteenliittämissopimuksia koskevien neuvotteluiden osalta "milloin tahansa omasta aloitteestaan — — puuttua asiaan", kuten direktiivin kyseisessä säännöksessä säädetään.

30 Belgian hallitus vetoaa vastineessaan siihen, että sen kansallisessa lainsäädännössä annetaan Instituutille yleinen mahdollisuus milloin tahansa puuttua asiaan, jotta sekä operaattoreiden lakisääteisiä velvoitteita että telemarkkinoiden vapauttamista koskevien säännösten yleisiä tavoitteita noudatettaisiin. Belgian hallituksen mukaan 21.3.1991 annetun lain 75 §:n 3 momentti ja 79 bis § antavat nimittäin sääntelyviranomaiselle hyvin laajan oikeuden milloin tahansa puuttua asiaan, jos se huomaa, että jotain lakisääteistä velvoitetta ei ilmeisesti ole noudatettu, vaikka kyseisestä velvoitteesta on säädetty edellä mainitussa laissa ja/tai sen täytäntöönpanoa koskevissa päätöksissä.

31 Lisäksi 21.3.1991 annetun lain 109 ter §:llä yhdessä 20.4.1999 tehdyn kuninkaan päätöksen 5 §:n 3 momentin, 6 §:n, 11 §:n ja 12 §:n kanssa tehdään Belgian hallituksen mukaan mahdolliseksi se, että Instituutti on tietoinen yhteenliittämistä koskevien neuvotteluiden käymisestä sekä pyydetyn yhteenliittämisen tunnusmerkeistä. Instituutti voi käytössään olevien tietojen perusteella puuttua asiaan varmistaakseen yhteenliittämistä koskevien oikeussääntöjen sekä osapuolten velvoitteiden noudattamisen erityisesti kyseisten neuvotteluiden puitteissa. Kansallisella sääntelyviranomaisella on siten mahdollisuus puuttua asiaan direktiivin tavoitteiden mukaisesti.

32 Belgian hallitus on kuitenkin liittänyt vastauskirjelmäänsä kuninkaan päätöksen luonnoksen, jossa toistetaan direktiivin 9 artiklan 3 kohdan sanamuoto.

33 Tältä osin täytyy todeta, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 35—37 kohdassa, että direktiivin 9 artiklan 3 kohdan sanamuodon sekä direktiivin viidennen perustelukappaleen perusteella on ilmeistä, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla pitää olla valtuus milloin tahansa puuttua yhteenliittämissopimuksen tekemiseen johtaviin neuvotteluihin. Yhteisön lainsäätäjän tarkoituksena on selvästikin ollut se, että kyseinen valtuus puuttua asiaan täytyy pitää erillään oikeudesta vaatia jo tehtyjen yhteenliittämissopimusten muuttamista.

34 Kansallinen lainsäädäntö, johon Belgian hallitus vetoaa, antaa kuitenkin Instituutille joko hyvin yleisen seurantavaltuuden, jota ei voida pitää kaupallisiin neuvotteluihin puuttumista koskevan erityisen valtuuden riittävänä täytäntöönpanona, tai sitten erityisen valtuuden puuttua sellaisessa asiayhteydessä, joka ei täysin vastaa direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua.

35 On siis todettava, että myös komission toinen kanneperuste on perusteltu.

Kolmas kanneperuste, joka koskee direktiivin 14 artiklan 1 ja 2 kohdan virheellistä täytäntöönpanoa

36 Komissio on kannekirjelmänsä kolmannessa kanneperusteessa vedonnut niiden velvoitteiden noudattamatta jättämiseen, jotka perustuvat direktiivin 14 artiklan

1 kohtaan ja siihen liittyviin 7 artiklan 3 kohtaan, 9 artiklan 2 kohtaan, 10 artiklaan, 12 artiklan 4 kohtaan sekä lisäksi 14 artiklan 2 kohtaan ja siihen liittyvään 9 artiklan 3 kohtaan. Komissio on vastauksessaan luopunut kyseisestä kanneperusteesta edellä mainittujen 7 artiklan 3 kohdan ja 9 artiklan 3 kohdan osalta sen selvityksen johdosta, jonka Belgian hallitus on vastineessaan esittänyt. Komissio kuitenkin pitää kyseisen kanneperusteen voimassa direktiivin 9 artiklan 2 kohdan, 10 artiklan sekä 12 artiklan 4 kohdan osalta.

Direktiivin 14 artiklan 1 kohdan sekä siihen liittyvien 9 artiklan 2 kohdan ja 10 artiklan rikkominen

37 Komissio vetoaa siihen, että vaikka se voi todeta, että direktiivin 9 artiklan 2 kohdassa määritellyt yhteenliittämisen yleiset ehdot sekä 10 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset on pantu täytäntöön Belgian lainsäädännössä, komissio ei pysty löytämään Belgian lainsäädännöstä ainoatakaan säännöstä, joka sisältäisi direktiivin 14 artiklan 1 kohtaan perustuvan velvollisuuden julkaista kyseiset tiedot.

38 Belgian hallitus väittää, että se on asianmukaisesti pannut täytäntöön direktiivin 14 artiklan 1 kohdan siltä osin kuin on kysymys direktiivin 9 artiklan 2 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitetuista tiedoista, sillä kyseiset säännökset on sellaisenaan otettu kansalliseen lainsäädäntöön, joka julkaistaan Moniteur belgessä. Lisäksi kaikki kansallisen lainsäädännön muutokset julkaistaan Moniteur belgessä, joka on helposti kaikkien asiasta kiinnostuneiden saatavissa. Kyseinen direktiivin 14 artiklan 1 kohta yhdessä siihen liittyvän 9 artiklan 2 kohdan kanssa on siten pantu täytäntöön 20.4.1999 tehdyllä kuninkaan päätöksellä ja erityisesti sen 17—21 §:llä, kun taas direktiivin 14 artiklan 1 kohta yhdessä siihen liittyvän 10 artiklan kanssa on pantu täytäntöön 22.6.1998 annetuilla kuninkaan päätöksillä, jotka koskevat lupaehtoja sekä perustamisehtoja.

39 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 49—53 kohdassa tuonut esiin, sellaisessa tilanteessa, jossa kyseessä olevat tiedot — eli tämän kanneperusteen osalta kansallisen sääntelyviranomaisen etukäteen asettamat yleiset ehdot ja olennaiset vaatimukset — itsessään julkaistaan asianomaisen jäsenvaltion virallisessa lehdessä, kyseinen menettelytapa vastaa direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua julkaisemista.

40 Näin ollen täytyy katsoa, että komission vaatimus, jonka mukaan olisi todettava, että Belgian kuningaskunta ei ole pannut täytäntöön direktiivin 14 artiklan 1 kohtaa sekä siihen liittyviä 9 artiklan 2 kohtaa ja 10 artiklaa, ei ole perusteltu.

Direktiivin 14 artiklan 1 kohdan ja siihen liittyvän 12 artiklan 4 kohdan rikkominen

41 Komissio vetoaa siihen, että direktiivin 12 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut kansallisten numerointisuunnitelmien pääpiirteet ovat käytettävissä vain nimenomaisesta pyynnöstä, kun taas direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa edellytetään tältä osin tiedon välitöntä saatavuutta, joka perustuu tiedon julkaisemiseen.

42 Belgian hallitus väittää, että se on asianmukaisesti pannut täytäntöön direktiivin 14 artiklan 1 kohdan yhdessä siihen liittyvän 12 artiklan 4 kohdan kanssa. Se vetoaa siihen, että vaikka 10.12.1997 tehdyn kuninkaan päätöksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään mahdollisuudesta saada pyynnöstä numerointisuunnitelmaa koskevat tiedot, kyseisen säännöksen toisessa virkkeessä täsmennetään, että Instituutti viittaa kyseisiin pääpiirteisiin

Moniteur belgessä. Siten Moniteur belge sisältää maininnan siitä, että edellä mainitussa 2 §:n 2 momentin ensimmäisessä kohdassa tarkoitetut pääpiirteet julkaistaan Instituutin Internet-sivulla.

43 Vastauskirjelmässään Belgian hallitus kuitenkin ilmoittaa yhteisöjen tuomioistuimelle aikeestaan muuttaa 10.12.1997 tehdyn kuninkaan päätöksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sanamuotoa korvaamalla virke "Instituutin tulee viitata kyseisiin pääpiirteisiin Moniteur belgessä" direktiivin 14 artiklan 1 kohdan tarkalla sanamuodolla, eli seuraavalla virkkeellä: "Instituutin on julkaistava Moniteur belgessä viittaus tapaan, jolla tämä tieto julkaistaan."

44 Tältä osin täytyy todeta, että direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa ei anneta mitään ohjeistusta siitä, millä tavalla 12 artiklan 4 kohdassa määritellyt tiedot olisi tarkoitus julkaista. Näin ollen Internetissä julkaisemisen voidaan katsoa olevan nykyaikaisella televiestintäalalla 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla asianmukaista.

45 Kyseisessä säännöksessä kuitenkin edellytetään, että asianomaisen jäsenvaltion virallisessa lehdessä on oltava viittaus tapaan, jolla tämä tieto julkaistaan. Belgian hallituksen esittämistä väitteistä, joiden mukaan "viittaus" kyseisiin tietoihin julkaistaan Moniteur belgessä, ei kuitenkaan ilmene selvästi, että tapa, jolla kyseiset tiedot julkaistaan, on selvästi ilmoitettu mainitussa Belgian kuningaskunnan virallisessa lehdessä.

46 Näin ollen komission kolmatta kanneperustetta on pidettävä perusteltuna.

47 Edellä esitetyn perusteella on syytä todeta, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 7 artiklan 5 kohdan, 9 artiklan 3 kohdan sekä 14 artiklan 1 kohdan ja siihen liittyvän 12 artiklan 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia tämän direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

48 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja Belgian kuningaskunta on pääosin hävinnyt asian, viimeksi mainittu on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja**

yhteentoimivuuden varmistamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/33/EY 7 artiklan 5 kohdan, 9 artiklan 3 kohdan sekä 14 artiklan 1 kohdan ja siihen liittyvän 12 artiklan 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia tämän direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2) **Belgian kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Macken Colneric Gulmann

Schintgen Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 19 päivänä syyskuuta 2002.

R. Grass

kirjaaja

F. Macken

kuudennen jaoston puheenjohtaja